

УДК 821.111'38(73) "1954/20"

С. Ю. Гонсалес-Муніс

м. Дніпропетровськ

МОТИВ СМЕРТІ В ПОЕЗІЇ ЕНН СЕКСТОН, СИЛЬВІЇ ПЛАТ, ЕДРІЕНН РІЧ

Досліджується реалізація мотиву смерті в поезії Енн Секстон, Сильвії Плат, Едріенн Річ.

Ключові слова: мотив, поезія, романтизм, реалізм, трансценденталізм, модернізм, антитеза життя-смерть.

Исследуется реализация мотива смерти в поэзии Энн Секстон, Сильвии Плат, Эдриенн Рич.

Ключевые слова: мотив, поэзия, романтизм, реализм, трансцендентализм, модернизм, антитеза жизнь-смерть.

In the article the embodiment of the motif of death in the poetry of Anne Sexton, Sylvia Plath and Adrienne Rich is investigated.

Key words: motif, poetry, Romanism, Realism, Transcendentalism, Modernism, antithesis life-death.

Проблеми життя та смерті є фундаментальними ідеями, що торкаються найважливіших основ буття. Розуміння цих проблем є важливим під час дослідження світу художніх образів кожного поета. Метою дослідження, представленого у статті, є виділити та розглянути мотив смерті в поезії Енн Секстон, Сильвії Плат, Едріенн Річ, вивчити його реалізацію в конкретних текстових варіантах. Розглянути внутрішню логіку та взаємозв'язок варіантів мотиву смерті основного комплексу текстів обраних поетес.

Мотив смерті в американській поезії ХХ століття формується під впливом попередніх романтичних та реалістичних традицій. Для романтичної поезії характерним є відчуття не ідеальності світу та людини, настрої смутку та втрати, відчуття трагізму людського життя. В романтизмі з'являється герой з роздвоєною психікою, який несе в душі відпечаток провини та приреченості. Образ божевільної особистості, яка страждає роздвоєнням свого внутрішнього «Я», з параноїдально-суїцидальними схильностями і пов'язаний з цим мотив «покарання-страсти» характеризує поезію Е. Секстон та С. Плат («...where your flames still bite my thigh / and my ribs crack where your wheels wind. / A woman like that is not ashamed to die» (AS, «Her Kind») [7, с. 12], «...I inhabit / The wax image of myself, a doll's body. / Sickness begins here: I am a dartboard for witches. / Only the devil can eat the devil out. / In the month of red leaves I climb to a bed of fire» (SP, «Witch Burning») [5, с. 135]. Важливий вплив на творчість американських поетес мала філософія трансценденталізму, себто вчення про іманентність Бога в природі й людині, про наявність душі у всьому суцільному та про засвоєння правди через інтуїцію. Спроба поєднання віри про присутність божої іскри в усьому живому та фактів реального життя (війна, геноцид) створює трагічний конфлікт в поезії Е. Секстон, змушуючи ліричну героїню сумніватися у можливості спасіння душі шляхом віри в Бога: «**I am torn in two / but I will conquer myself <...> and build a whole nation of God / in me – but united**» («The Civil War» збірка «Awful Rowing Toward God») [7, с. 417].

Складне поєднання романтичних та реалістичних компонентів являє собою поезія метрів американської літератури Волта Вітмена та Емілі Діккінсон, творчість

яких мала величезний вплив на всю американську поезію ХХ століття. Хоча в поезії В. Вітмена відсутня естетизація смерті та помирання, а особливо культ смерті, що є характерним для Е. Дікінсон, він вважає смерть невід'ємною умовою наступного відродження (помирання та воскресіння природи в поезії «This Compost») («Leaves of Grass») [8, с. 350]. Смерть для нього є вітальною силою, що дає натхнення, без якого не може існувати поет («Out of the Cradle Endlessly Rocking») [8, с. 276]. Е. Дікінсон та В. Вітмен часто зображують смерть з позиції тих, хто залишився: «це не смерть, що приносить біль - / це життя, що болить ще більше...» («*Tis not that Dying hurts us so / Tis living – hurts us more...*») (ED, Collected Works) [3, с. 53]. Мотив «життя – це біль» присутній у творчості всіх трьох поетес: «*But the other pain / I would sell my life to avoid / the pain that begins in the crib*» (AS, «The Big Boots of Pain») [7, с. 552]; «*What pains, what sorrows must I be mothering?*» (SP, «Three Women») [5, с. 176]; «*...there is enough pain here / This is why the classical of the jazz music station plays? / to give a ground of meaning to our pain?*» (AR, «Cartographies of Silence») [6]. При чому, для Секстон та Плат біль є станом, який супроводжує людину з самого народження, і тільки смерть може позбавити її страждання, принести спокій. Біль та смерть для них є проблемою особистості, а для Е. Річ – проблемою суспільства. Біль для останньої не є причиною прагнення смерті, а радше стимулом до дії, поштовхом до змін.

У філософській думці ХХ століття тематика життя та смерті часто виходить з ідей Шопенгауера та Ніцше про перевагу смерті над життям, звідси розвиваються мотиви «любові до смерті» (естетизація смерті та помирання в символізмі), «смерті у житті» (естетика модернізму, пов'язана з ідеєю про приреченість людини в ХХ столітті), «відродження в смерті» («Безплідна земля» Т. Еліота). Модусом справжнього існування, по М. Хайдеггеру, стає буття-в-смерть, втілюючи амбівалентну спорідненість Буття та Ніщо [2]. Модель поетичного світу Енн Секстон, Сильвії Плат та Едрієнн Річ формувалася в 50-ті роки ХХ століття, під впливом ніцшеанських та фрейдівських ідей, екзистенціальної філософії та традицій трансценденталізму. Інваріант мотиву смерті реалізується в творчості американських поетес в наступних варіантах: мотив *протиставлення життя й смерті*, *тріада життя-смерть-відродження*, *мотив провини, власної демонічності*, що реалізується у варіантах *прагнення смерті, спроб самогубства* (з метою знищити зло всередині, або вивільнити душу з в'язниці плоті).

Образ смерті є одним з найбільш помітних в поезії Е. Секстон та С. Плат. Мотив смерті також присутній і в поезії Е. Річ, але він не є таким всеохоплюючим, як у творчості двох інших поетес. Поезію С. Плат часто розташовують під знаком Танатоса. Цей знак може розкриватися в поезиці в образі власне смерті («*This is a disease I carry home, this is a death. / Again, this is a death*», («Three Women»), «*...theme of death / Asks nothing of life*» «Paralytic»), а також у стражданні («*The voices of loneliness, the voices of sorrow / Lap at my back ineluctably*», «Three Women») [5, с. 176], або просто – у постійному, зосередженій на самій відмові від чогось, де те, від чого відмовляються, є менш важливим, ніж сама відмова. При цьому її поезія є відверто чуттєвою, емоційною, але у жодному разі не еротичною. В ліриці С. Плат часто простежується паралель *життя-смерть-відродження*. Така тріада подібна до тієї, що втілює у своїй творчості В. Вітмен, який вважав смерть і відродження

невід'ємними гранями будь-якого існування. В ліриці С. Плат концепт *життя-смерть-відродження* передається в образах природи: весна-зима, цвітіння – в'янення. Тематика воскресіння присутня в поезії «Жінка Лазар» («Lady Lazarus»), де лірична героїня воскресає з попелу аби нести покарання суспільству батьків та синів: «*Out of the ash / I rise with my red hair / And I eat men like air*» («Lady Lazarus») [5, с. 244]. Для Е. Річ штучність, задушливість світу міста протиставляється вільному світові природи, створюючи опозицію: місто/смерть – природа/життя («*sicknesses of the city no one can name*», «*Dreams before Waking*») [6].

В творчості Е. Секстон мотив смерті має двоїсту природу: це і «сумна кістка», і «солодкі ліки»¹. Смерть є щось зовсім протилежне до існування, письменства, її не можна відобразити, записати. В поезії «Король Смерть» («The Death King») авторка проводить паралель між вмиранням («*dying*») та смертю («*death*»). Смерть є віддаленою від помирання, це абсолютний стан повністю протилежний життю, стражданню, погіршенню фізичного здоров'я. Очікування смерті – це можливість подолати страх, боязнь смерті. Фізичні страждання людини та очікування смерті проявляють себе у відчутті болю, а смерть зможе покласти кінець і болю, і страху відчути біль. Смерть, на думку Е. Секстон, є протилежною значенню, вона є порожнім станом, який не можливо передати, записати. Саме безапеляційна завершеність смерті й приваблює ліричну героїню в її творчості. На відміну від Е. Секстон, Сильвія Плат абсолютизує смерть, підносячи її на рівень міфу, що дещо нагадує бачення образу смерті Е. Дікінсон. Фізичне тіло, на думку С. Плат, є тією оболонкою, яка утримує всередині справжню сутність. Тільки знищивши оболонку, в'язницю ця ідеальна сутність може вивільнитися і проявити себе: «*There are two of me now: / This new absolutely white person and the old yellow one. <...> I'm collecting my strength; one day I shall manage without her, / And she'll perish with emptiness then...*» («In Plaster») [5, с. 158].

Глибокий вплив на поезію Е. Секстон, С. Плат та Е. Річ, як ми зазначили вище, мала творчість Емілі Дікінсон (Emily Dickinson), яка, після ранньої втрати батьків та коханого, вела життя затвірниці та присвятила тематиці смерті багато поезій. Американська поетеса прожила самотнє нещасливе життя, але з її переживань виникли чудові вірші, в яких їй дуже вдало вдалося виразити мотиви відчаю, депресії, спроби самогубства та захоплення смертю. Проте, печаль та трагізм, що присутній у зображенні смерті обраними поетесами, майже відсутні в поезії Дікінсон, для якої смерть – «зупинка на шляху, поріг життя, в якому, у свою чергу, зачайлася смерть, і так безкінечно». Образ Емілі Дікінсон присутній в багатьох поезіях Едрієнн Річ, яка вважала, що творчість цієї унікальної поетеси не достатньо глибоко вивчена літературознавцями, проте, на відміну від неї, Е. Річ зовсім не властиве романтичне ставлення до смерті. Навпаки, власне життя та творчість цієї незвичайної жінки-мисткині викликає захоплення поетеси: поезії «*I'm in Danger, Sir*», «*The Spirit of Place*».

Серед концептуальних метафор, які стосуються смерті, в поезії Е. Річ можна виділити наступні: смерть – це слабкість: «*I dreamed I called you on the telephone / to*

¹ AS "Wanting to Die"

say: *Be kinder to yourself / but you were sick and would not answer / The waste of my love goes on this way / trying to save you from yourself*) («For the Dead») [6], у Е. Секстон: смерть – трагічна, але неминуча: «*Closer and closer / comes the hour of my death...*» («For The Year Of The Insane: a prayer») [7, с. 445] у С. Плат – смерть як вихід, визволення: «*The woman is perfected. / Her dead / Body wears the smile of accomplishment...*» («Edge») [5, с. 272].

Поезія Секстон і Плат наповнена відчуттям провини (Я – це Зло), прагненням понести покарання (спалення у вогні, розп'яття, розтерзання звірами), відвертими суїцидальними схильностями. У самогубстві Е. Секстон та С. Плат бачили можливість позбавитися страждань життя, хоча вони (особливо Е. Секстон) не створюють романтичного образу смерті, на відміну від їх попередниці Е. Дікінсон, яка представляла смерть у вигляді коханого, персоніфікуючи її. Плат та Секстон поєднує мотив безпорадності, покірного очікування смерті, поки вона не вивільнить душу ліричної героїні з тіла – жахливої в'язниці. Але, для Е. Секстон самогубство не вважається особливим подвигом, а навпаки, є повною протилежністю життю та творчості (*життя = творчість (поезія), самогубство = смерть (кінець творчості)*). Поетеса, на відміну від С. Плат та Е. Дікінсон, не ідеалізувала процес самогубства, адже для неї *самогубство* і *поезія* є двома протилежними сторонами буття. Проте, прагнення покінчити з життям є невід'ємним супутником її ліричних героїв на протязі різних періодів творчості, адже поетеса була переконана, що смерть буде кращим досягненням ніж її життя.

Сильвія Плат пішла з життя першою, й у відповідь Е. Секстон написала «Смерть Сильвії» («*Sylvia's Death*») – поезію, сповнену обурення та заздощів: «*Крадійка! - / як ти заповзла, / сама / у смерть, яку я прагнула так сильно й так довго, / у смерть, яку ми начебто обидві переросли...*» («*Sylvia's Death*») [7, с. 148]. Прагнення смерті для Енн Секстон було пристрасною та божевіллям. На відміну від Е. Дікінсон, поетеса захоплювалася смертю та водночас ненавиділа її. «Самогубство – це протилежність поезії», – писала вона, «самогубство вже зрадило твоє тіло» («*Wanting to Die*») [7, с. 156]. Захоплення смертю у всіх поетес було спричинене різними чинниками. Наприклад, для Е. Дікінсон та С. Плат ця пристрасність почалася після смерті близьких їм людей. Смерть батьків Е. Дікінсон, та пізніше смерть її нареченого Чарльза Водсворта (Charles Wadsworth) сильно вплинули на поетесу. Для Сильвії Плат це була смерть її батька, що нанесла невиліковну рану в душі маленької дівчинки (їй було 8 років), та згодом спонукала на написання поезії «Татусь» («*Daddy*»), однієї з найбільш відомих в творчості С. Плат. Для Е. Секстон не існувало конкретної події, яка б сформувала її відношення до смерті. В її випадку причиною суїцидальних схильностей були відношення в сім'ї, смерть батьків, власна хвороба. Для Сильвії Плат самогубство вбачалося актом проявлення волі, а Е. Секстон вважала, що її смерть буде більшим досягненням, ніж її життя.

Мотив *смерті* втілюється за допомогою наступного ланцюга образів: *холод-сніг-зима-ціпеніння-смерть*: «*Something cold is in the air, / an aura of ice*» (AS, «*The Fury Of Sunsets*») [7, с. 403]; «*...it is winter here. / Look how white everything is, how quiet, how snowed-in*» (SP, «*Tulips*») [5, с. 160]; «*the western light still filters / through it all / still glances off the plastic sheeting / they wrap around it / for dead of winter*» (AR, «*Dreams before Waking*») [6]. В поезії Е. Річ авторка створює дещо видозмінену

низку образів, поєднуючи філософську та політичну тематику: «*winter, city, anger, poverty, and death*» («Twenty-One Love Poems»). Зі смертю також пов'язана проблематика білого кольору як символу смерті, чорного та червоного кольорів (символізують ніч, кров). Наприклад, зображення заходу сонця в поезії Енн Секстон: «*The horizon bleeds / and sucks its thumb. / The little red thumb goes out of sight*» («The Fury Of Sunsets») [7, с. 403]. Для С. Плат червоний колір символізує плоть і кров, тілесність та пов'язаний з нею фізичний біль: «*My red filaments burn and stand, a hand of wires*» («Elm») [5, с. 192]. Семантика чорного кольору традиційно відтворює темноту, містично-демонічну сутність, а голубий – символ неба, свободи та материнства (голубий каптур католицької Діви Марії): «*This is the light of the mind, cold and planetary. / The trees of the mind are black. The light is blue*» («The Moon and the Yew Tree») [5, с. 172]. В поезії простежується паралель: «світло розуму» (блакитне, холодне, планетарне) та «дерева розуму» (чорні). Перший образ символізує душу (безмежність), а другий – тіло (обмеженість).

В поезії С. Плат мотив-інваріант *протиставлення життя та смерті* можна відобразити за допомогою мотиву *воскресіння після смерті*. Прикладом цього стають вірші «Тюльпани» («Tulips») та «Маки у жовтні» («Poppies in October») (збірка «Collected Poems»). По-перше вже образ квітів у назві поезій, які помирають восени та відроджуються навесні, репрезентує відродження, воскресіння. Маки, на відміну від інших квітів, розквітають двічі на рік (навесні та восени) й здаються майже «мертвими» влітку. Отже, якщо припустити, що маки «помирають» влітку, то тоді вони й «воскресають» у жовтні, щоб завітнути ще раз. Тому на відміну від інших квітів, маки можуть, на думку С. Плат, вдосконалити «акт смерті», про який йдеться й у поезії «Жінка-Лазар» («Lady Lazarus»). В поезії «Тюльпани» («Tulips») мовиться про «жінку в швидкій / Чие червоне серце квітне скрізь її пальто так вражаюче...» («*woman in the ambulance / Whose red heart blooms through her coat so astoundingly –*») [5, с. 160]. Здається, що з кожною краплиною крові жінка все ближче наближається до смерті. Але в останньому рядку вірша ми знаходимо сюжетно-тематичне протиставлення: «ліс морозу» та «світанок волошок», де концепти «ліс», «мороз» уособлюють смерть, а «світанок», «квіти» – відродження. В поезії образ лісу часто є символом смерті, мороз (зима) також символізує відсутність життя. Навпаки, світанок, як і весна, означає відновлення життя, воскресіння. Символічно, що волошки втілюють поняття відродження, оскільки квіти відновлюються кожного року. Тому цикл життя для С. Плат є завершеним, коли за смертю завжди йде воскресіння. Так і в поезії «Жінка-Лазар» лірична героїня вигукує «з попелу постану я...». Але в поезії «Тюльпани» присутня дещо інша тональність щодо мотиву воскресіння. Якщо в «Жінці-Лазар» лірична героїня задоволена «мистецтвом смерті», у «Маках у жовтні» вона проводить паралель смерть-відродження, приходячи до висновку, що воскресіння є неминучим і важливим, то в поезії «Тюльпани» ліричній героїні вже не видається принадою ідея відродження. Як і в інших поезіях, тюльпани тут символізують життя, але героїня відмовляється від квітів як від уособлення життя. Вона знаходиться у шпиталі, її лікують після спроби самогубства. Метафоричне значення першого рядку «тут зима» підсилюється контрастом із квітами, які символізують весну та відродження,

бо зима (символ смерті) в палаті хворої означає, що воскресіння (повернення до життя після спроби самогубства) не є бажаним.

Антитеза *життя–смерть* є характерною для багатьох поезій Енн Секстон. Центральна поезія збірки «Live or Die» під назвою «Жити» («Live») створює образ жінки, яка є дружиною, матір'ю двох доньок і творчою особистістю. Лірична героїня опиняється перед вибором: померти, та покінчити з труднощами життя («*Отже, смерть чекає на мене / вже дуже довгий час –*») або продовжити жити, попри всі негаразди. Творча особистість ліричної героїні, обмежена рамками патріархального суспільства, приречена на існування, а не на життя. Для Е. Секстон таке існування є «порушенням клятви перед власною душею», «відвертою неправдою». Лірична героїня почуває себе лялькою, з якою граються та пишно вбирають: «... і хоча я вбирала тіло, / воно залишалося голим, мертвим. / Його упіймали / відразу ж після народження, / як рибу. / Але я з ним граю, одягаю його, / пишно вбираю, як чийсь ляльку» [7, с. 162]. Проте поезія «Жити» («Live»), яка логічно закінчує збірку «Жити чи померти» («Live or Die»), завершується тріумфом життя, адже, незважаючи на всі його труднощі, ліричній героїні є для кого жити (чоловік та дві доньки), вона розуміє, що життя нелегке, але вирішує боротися й творити далі: «Я кажу *Жити, Жити, через сонце, / мрію, чудовий дарунок*» («*I say Live, Live because of the sun, / the dream, the excitable gift*») («Live») [7, с. 162].

Проте в пізній творчості Е. Секстон мотив протиставлення життя і смерті реалізується з наданням переваги останній: «Що є *смерть*, я запитую. / Що є *життя*, питаєш ти <...> *Мій трунар чекає на мене...*» («What is death, I ask. / What is life, you ask / <...> My undertaker waits for me...») («Hurry Up Please It's Time») (збірка «The Death Notebooks», 1974) [7, с. 413]. Причиною домінування мотиву смерті стають обставини життя поетеси, яка болісно сприймає творчу кризу, та проблеми особистого життя (поетеса переживає розлучення з чоловіком, призвичаюється до заспокійливих препаратів, страждає на постійні нервові зриви, і в результаті позбавляється права опіки над дітьми, опиняючись сама у порожньому домі). Такі драматичні події не могли не вплинути на творчість поетеси, тому в збірках поезій «Записнички смерті» («The Death Notebooks») (1974), «Жахливе веслування до бога» («The Awful Rowing Toward God» (1975), та посмертно опублікованих «Вулиця Милосердя, 45» («45 Mercy Street») (1976), «Слова для доктора Y» («Words for Dr. Y») (1978) відчувається гіркий присмак втрачених надій, розчарування та бачення смерті як єдиного виходу: «*Смерть стане кінцем страху / страху померти...*» («Death will be the end of fear / and the fear of dying...») – пише вона в поезії «Король Смерть» («The Death King», збірка «Words for Dr. Y») [7, с. 572]. Енн Секстон, яка завжди прагнула віднайти душевний спокій, вилікуватися від тих демонів, що роз'їдають її зсередини, згодом розуміє, що позбавившись їх (того смертоносного щура в собі), вона втратить те, що складало основу її творчості, бо саме цей «*щур, що точить її зсередини*» («*gnawing pestilential rat*»)¹ і є джерелом натхнення її поезій. Позбавитись щура – означає припинити поетичну діяльність, що є неможливим, бо в цьому полягає смисл життя поетеси. Тому, в збірках останніх

¹ “Rowing” (збірка “The Awful Rowing Toward God”)

років надія на видужання та життя (присутня у вірші «Жити» («Live»)) змінюється на пасивне прийняття неминучого: «Я порожня. Я божевільна. / Смерть вже тут. Немає / іншого виходу. Сніг!» («I am empty. I am witless. / Death is here. There is no / other settlement. Snow!») («Oh» AS) [7, с. 230].

Лірика Сильвії Плат останніх років також містить парадокс: з одного боку, прагнення свободи, бажання втекти з темного дому батьківського черевика («black shoe»), а з іншого – це страх перед неминучими наслідками цієї свободи (деактивація її минулого, нова зустріч з батьком (живим та померлим)). В поезії «Роки» («Years») (1962) авторка пише: «Вічність – це так нудно, / Я її ніколи не хотіла. / Що я люблю – це толчок під час руху – / Моя душа помирає перед ним» («Eternity bores me, / I never wanted it. / What I love is / The piston in motion – / My soul dies before it») [5, с. 255]. Сильвія Плат захоплюється самим відчуттям руху, польоту («I я – / стріла, / роса, що літає», «Аріель»), але кінечний результат лякає її, позбавляє балансу, викликає бажання смерті, як виходу: «схильна до самогубства, з одним потягом / до червоного» («Suicidal, at one with the drive / Into the red») («Ariel») [4, с. 23].

Своє ставлення до смерті Сильвія Плат виразила у вірші «Жінка-Лазар». Поетеса переконана, що «**помирати** / – то мистецтво, як все в цьому світі. / А я володію ним досконало, / Раз побачиш – не здасться мало, / Раз побачиш – стане навіки. / Чим, скажіть, не покликання?» (пер. О. Забужко) [1, с. 286]. Як писала сучасниця С. Плат та Е. Секстон Едріенн Річ: «У нас дуже багато поетес-самогубиць, жінок-самогубиць, багато самознищення серед жінок, оскільки самогубство – єдиний вид насилля, який був дозволений жінкам в суспільстві». С. Плат, потрапивши у глухий кут, через хворобу, самотність, депресію, потреби двох маленьких дітей, не витримала й обрала шлях, який здавався їй найлегшим та неминучим. В поезіях останніх місяців життя С. Плат писала: «я не ворушусь / перший робить квітку / роса робить зірку / **похоронний дзвін, / похоронний дзвін. / із кимсь покінчено**» («Смерть та Компанія») («Death & Co») (пер. О. Забужко) [1]. Ми бачимо, що лірична героїня змирилася з власною долею, з нею покінчено, це по ній звучить похоронний дзвін.

Як бачимо, ставлення до смерті в творчості трьох поетес є досить полярним – від мотиву «любові до смерті», з позитивною оцінкою смерті як визволення від фальшивої сутності (фізичної оболонки) до створення негативно-деструктивного образу смерті. Саме в трактуванні та ставленні до смерті полягає різниця між поезією Е. Секстон, С. Плат та Е. Річ. Для Плат смерть – це міф, якому вона повністю віддається, ставлячи себе в центр цього міфу, прагнучи «темноти – темноти і тиші» («blackness – blackness and silence») та з радістю вітаючи смерть. Е. Секстон, з іншого боку, с жалем та любов'ю говорить про світ без хвороб (фізичних і душевних), про простий цілісний світ, якого вона прагне попри всі перешкоди: «смерть – сумна кістка; в синцях, ви б сказали, / але, вона чекає на мене, рік за роком, / аби делікатно роз'ятрути стару рану» («Death's a sad Bone; bruised, you'd say, / and yet she waits for me, year after year, / to so delicately undo an old wound, / to empty my breath from its bad prison») («Wanting to Die», збірка «Live or Die») [7, с. 156]. Але у сучасному хаотичному світі, де присутня постійна розірваність між індивідуальністю та соціальними ролями, поетесі не завжди

вдається впоратися зі своїми страхами, неврозами, депресіями. Е. Річ вважає прагнення смерті у вигляді самогубства слабкістю, на яку штовхає жінок патріархальне суспільство. Смерть в такому суспільстві – «єдина форма насилля, що є доступною жінкам». Смерть у Е. Річ є великою трагедією, причиною якої дуже часто стає саме суспільство. Якраз його поетеса бачить винним у жахливих війнах, які переповнили ХХ століття (друга світова війна, війна у В'єтнамі, ядерні випробування), у нехтуванні особливостей жіночої психології та фізіології, у позбавленні жінок можливості повністю реалізувати свій потенціал, в обмеженні сфери діяльності жінок домом та родиною. На відміну від Е. Секстон та С. Плат, поетеса не хоче миритися з такою ситуацією і у своїй творчості гостро критикує андроцентризм американського суспільства.

Бібліографічні посилання

1. Забужко О. Друга спроба: Вибране / Оксана Забужко // Київ: Факт, 2005. – 320 с.
2. Хайдеггер М. Бытие и время: [Текст] / М. Хайдеггер. – М., 1997.
3. Dickinson, Emily. The complete poems of Emily Dickinson / Emily Dickinson: [Ed. by Thomas H. Johnson]. – Little, Brown and Company: Boston – New York – London, 1955. – 771 p.
4. Plath S. Ariel / Sylvia Plath. – London: Faber and Faber, 1965. – 86 p.
5. Plath, Sylvia. Collected Poems / Sylvia Plath // [Ed. by Ted Hughes]. – New York: Harper & Row, Publishers, Inc. – 1981. – 351 p.
6. Rich, Adrienne. Adrienne Rich's Poetry And Prose / Adrienne Rich : [ed. by Barbara Charlesworth Gelpi, Albert Gelpi] – New York-London: W. W. Norton & Company, 1993. – 434 p.
7. Sexton, Anne. The Complete Poems / Anne Sexton. – Boston: Houghton Mifflin Company, 1981. – 620 p.
8. Whitman, Walt. The Complete Poems / Walt Whitman. – London: Penguin books, 2004. – 887 p.

Надійшла до редколегії 14.05.11

УДК 821.161.1.021(075.8)

А. В. Гусев

г. Днепропетровск

РЕКЛАМА КАК КВАЗИРЕАЛЬНЫЙ СИМУЛЯКР В РОМАНЕ В. ПЕЛЕВИНА «GENERATION 'П'»

Рассматривается, как в литературе отражается роль рекламы в современном обществе.

Ключевые слова: реклама, симулякр, слоган, копирайтор, масс-медиа.

Розглядається, як у літературі відображається роль реклами в сучасному суспільстві.

Ключові слова: реклама, симулякр, слоган, копірайтор, мас-медіа.

The article discovers how the role of advertising in the modern society reflects on the literature.

Key-words: advertising, simulacra, slogan, copywriter, mass-media.

Реклама в современном мире – сложный социальный механизм, занимающий важное место в культуре. Она представляет собой не просто бизнес, а значительно более широкое явление, охватывающее или по меньшей мере оказывающее влияние почти на все сферы жизни общества. Реклама влияет на формирование массового общественного сознания и сознание каждого индивидуума, ей внимающего.

Существует множество определений рекламы; вот, скажем, такое: «реклама – это оплаченная, неперсонализированная коммуникация, осуществляемая идентифицированным спонсором и использующая средства массовой информации с